

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ในการนำหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) มาใช้นั้น ประกอบไปด้วยหลักการต่าง ๆ 10 หลักการ ได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับด้านนิติธรรม (Rule of Law) นั้นใช้ตัวชี้วัด 2 ประเด็น คือ (1) ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเข้ามาเสนอข้อบังคับตำบล โดยผ่านทางประชาคมหมู่บ้าน และประชาคมตำบล ทั้งนี้เป็นลักษณะการแจ้งปัญหาผ่านทางประชาคม จากนั้นจึงนำข้อมูลมาทำเป็นข้อบังคับตำบล โดยทางคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจะทำหน้าที่เป็นผู้ร่างข้อบังคับตำบล เสนอต่อที่ประชุมประชาคมตำบล หากประชาคมเห็นชอบก็จะนำเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ออกเป็นข้อบังคับประจำตำบล (2) องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ไม่มีการจัดอบรมเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะใช้วิธีการพูดคุย หรือแจ้งให้ทราบเป็นเรื่องราว หรือถ่ายเอกสารเพื่อให้ลงชื่อรับทราบกรณีเป็นระเบียบออกใหม่เป็นทราบ

ด้านคุณธรรม (Integrity) ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ใช้ตัวชี้วัด 2 ประเด็น คือ (1) คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ และพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกไม่เคยถูกร้องเรียนในเรื่องทุจริต และการให้บริการโดยเลือกปฏิบัติ (2) องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกมีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เนื่องจากเพราะประธานกรรมการบริหารและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกเคยเข้าอบรมโดยเน้นการปฏิบัติงานที่โปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการศึกษาด้านความโปร่งใส (Transparency) ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก พบว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกับเกณฑ์ชี้วัดที่กำหนดไว้ คือ (1) องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกมีช่องทางที่หลากหลายในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ให้ประชาชนทราบ (2) องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก เปิดโอกาสให้องค์กรอื่นเข้ามาศึกษาดูงาน ซึ่งถือเป็นการตรวจสอบ ขอข้อมูลได้ตลอดเวลา

ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวชี้วัดในการศึกษาไว้ 3 ประเด็น คือ (1) องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่สำคัญของท้องถิ่นในทุกขั้นตอนตั้งแต่ขั้นตอนแรกแรกจนกระทั่งสิ้นสุดขั้นตอนในการดำเนินงานทุกครั้ง (2) ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ตัดสินใจ ด้านการกำหนดโครงการและกิจกรรม รวมถึงมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและกิจกรรมสำคัญของท้องถิ่นด้วยตัวของเขาเอง (3) ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการและกิจกรรมสำคัญของท้องถิ่น ในที่นี้เป็นโครงการฝึกอบรมอาชีพ ที่ทางประชาชน เลือกที่จะอบรมในอาชีพต่างๆ ซึ่งประสบผลสำเร็จ และเพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์จากการส่งเสริมอาชีพของชุมชนให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายด้วย

ส่วนการศึกษาด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) ขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพ พบลักษณะที่สอดคล้องกับเกณฑ์การชี้วัดที่กำหนดไว้คือ (1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างแข็งขัน และขาดประชุมไม่เกินร้อยละ 20 ซึ่งจากบันทึกการประชุม พบว่าในการประชุมตามวาระปีละ 2 ครั้ง ไม่มีผู้ขาดประชุม (2) องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบลมากกว่าร้อยละ 70 และ (3) องค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับประชาชนที่มาใช้บริการเป็นอันดับแรก

ด้านความคุ้มค่า (Rule of Value) ซึ่งมีตัวชี้วัด 3 ประเด็น คือ (1) การจัดซื้อจัดจ้างทำได้ต่ำกว่าราคากลางที่ตั้งไว้มีคณะกรรมการกำหนดราคากลาง ซึ่งเชิญจากทุกส่วน เช่น ผู้นำฝ่ายปกครอง ประชาคมหมู่บ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่ความรู้ ในการจัดซื้อ จะมีการสืบราคาเพื่อตั้งราคากลาง เน้นการประหยัดงบประมาณ ให้มีประโยชน์มากที่สุด (2) องค์การบริหารส่วนตำบลตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบมีการใช้ระบบควบคุมภายใน (Audit) เพื่อการตรวจสอบการใช้งบประมาณ การประเมินโดยใช้คณะกรรมการประเมินแผนพัฒนา เข้ามาช่วยประเมินประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบโดยขอข้อมูลได้โดยตรง และ (3) องค์การบริหารส่วนตำบลอบรมคณะกรรมการบริหาร และพนักงานส่วนตำบลเรื่องเทคนิควิธีการทำงานต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพ ได้จัดทำโครงการฝึกอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ และทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพ พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้นำกลุ่มสตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาสาสมัครหมู่บ้าน ผู้แทนประชาคมหมู่บ้าน และผู้แทนกลุ่มอาชีพ เน้นการทำงานให้คุ้มค่า ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการ กระบวนการทำงานที่โปร่งใส รวดเร็ว ตรวจสอบได้

ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งมีตัวชี้วัด 2 ประเด็น คือ (1) มีการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งจากภายนอกและภายในองค์กร การจัดการทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ รวมถึงการจัดการอบรมให้ความรู้แก่คณะผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ตลอดจนพนักงาน และ (2) มีการนำ

ความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างความสามารถในการทำงาน มีการสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนความรู้ผ่านการประชุม เพื่อให้บุคลากรนำเสนอความคิด

ด้านการบริหารจัดการ (Management) ซึ่งมีตัวชี้วัด 2 ประเด็น คือ (1) มีแผนการปฏิบัติงาน และมีการทบทวนภารกิจ มีการจัดทำแผนปฏิบัติงาน โดยแผนดังกล่าวจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล ที่จัดทำขึ้น และมีการติดตามประเมินผลภารกิจอย่างสม่ำเสมอ (2) มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม และมีการสำรวจความต้องการของประชาชน เน้นการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ชุมชนมีการแสดงความคิดเห็น การจัดทำโครงการต่างๆ เพื่อชุมชน รวมถึงการเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามาร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human resource management) กำหนดตัวชี้วัดไว้ 2 ประเด็น คือ (1) มีการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถแก่เจ้าหน้าที่ใหม่ การนำแนวคิดใหม่ๆ ที่ได้จากบุคลากรมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงานสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารสองทาง (2) มีการสร้างความไว้วางใจและความผูกพันในหน่วยงาน ผู้บริหารจะมีความไว้วางใจเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร ในขณะที่เจ้าหน้าที่ในองค์กรก็มีความไว้วางใจผู้บริหาร และเชื่อถือในกลยุทธ์ของผู้บริหาร

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information communication technology) กำหนดตัวชี้วัดไว้เพียง 1 ประเด็น คือ การนำเทคโนโลยีไปใช้จริง การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานจริงเพียงการจัดเก็บข้อมูลภายในองค์กร เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลกลางขององค์กรในการจัดทำแผนและนโยบาย แต่ยังขาดระบบเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อการเชื่อมโยงกันภายในและภายนอกหน่วยงาน

ผลการศึกษาโดยรวม สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรงมีความพร้อมในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาใช้ในการทำงานในระดับหนึ่ง เนื่องจากมีความสอดคล้องกับประเด็นชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ และบางด้านก็ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ชี้วัดที่กำหนดไว้ ซึ่งมีปัจจัยและเงื่อนไขหลายประการที่สนับสนุนให้มีและไม่มีลักษณะดังกล่าว ซึ่งในการศึกษารั้งนี้ได้กำหนดกรอบของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ 10 ด้าน คือ นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกำหนดเกณฑ์การชี้วัดจากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีจากข้อมูลที่หลากหลาย

5.2 อภิปรายผล

ในการอภิปรายผลการศึกษา ผู้ศึกษาได้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการอภิปรายผลในด้านของความไม่พร้อมในการใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาใช้ คือด้านนิติธรรม ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบังคับตำบล ซึ่งประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควร ส่วนมากเป็นการแจ้งปัญหา ร้องทุกข์ แสดงความต้องการ เพื่อนำไปสู่การร่างข้อบังคับ ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก และประเด็นที่สอง องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกยังไม่เคยมีการจัดการอบรมทางด้านระเบียบกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่ ขณะเดียวกันการอบรมแก่เจ้าหน้าที่ และพนักงาน ก็เป็นการบอกกล่าว หรือแจ้งให้ทราบ รวมถึงการถ่ายเอกสารระเบียบที่ออกมาใหม่ให้แก่เจ้าหน้าที่รับทราบ ซึ่งอาจจะยังน้อยเกินไป อย่างไรก็ตามจากประเด็นแรก การมีส่วนร่วมในการออกข้อบังคับตำบล โดยการร้องทุกข์ การแสดงความต้องการผ่านตัวแทนประชาคม เป็นกระบวนการที่ประชาชนไม่ต้องใช้ความรู้ทางกฎหมายที่กำหนดไว้

ด้านคุณธรรม ตัวชี้วัดประการแรกคือ คณะกรรมการบริหารและพนักงานไม่เคยถูกร้องเรียน เรื่องการทุจริตและการให้บริการ โดยเลือกปฏิบัติ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกไม่เคยถูกร้องเรียน เนื่องจากมีระบบการตรวจสอบที่ดี จนยากต่อการเกิดการทุจริต หรือเป็นไปได้สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ตั้งใจทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ว่าระบบการทำและตัวชี้วัดประการที่สองคือ องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกมีการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติงานที่เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในประเด็นนี้ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกได้มีการสื่อสารเพื่อให้บุคลากรได้มีความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติงาน โดยกำหนดเป็นนโยบายการปฏิบัติงาน การพูดคุยในที่ประชุมเท่านั้น

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งมีตัวชี้วัดเพียงประเด็นเดียว ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก เป็นเพียงการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน ที่ใช้ในการจัดทำแผนและนโยบายขององค์การ แต่ไม่มีการใช้ระบบเครือข่ายสารสนเทศ เพื่อเชื่อมโยงการสื่อสารภายในองค์การ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากโครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกเป็นหน่วยงานเล็ก การสื่อสารภายในองค์การจึงสามารถใช้ช่องทางอื่นๆ เช่น การประชุม การออกหนังสือภายใน ส่วนการสื่อสารกับหน่วยงานอื่นๆ และประชาชนในท้องถิ่น ภายนอกองค์การ ก็ยังคงใช้ช่องทางการสื่อสารผ่านการออกหนังสือราชการไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสื่อสารกับชุมชนใช้ช่องทางผ่านทางวารสาร และการแจ้งผ่านประชาคมหมู่บ้าน

ในส่วนที่สอง ผู้ศึกษาเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ได้จัดกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของความพร้อมในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาใช้ใน

การทำงาน ได้แก่ ด้านความโปร่งใส ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ ด้านความคุ้มค่า ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้จะได้อภิปรายผลการศึกษาใน 6 ประเด็น ในภาพรวมโดยสังเขป ดังนี้

1. มีการจัดประชาคมตำบล เพื่อให้ประชาชนและองค์กรบริหารส่วนตำบลปากแพรงได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน มีการออกพื้นที่เพื่อพบปะประชาชนโดยตรง ทำให้มีการพูดคุยเพื่อปรับความเข้าใจแก้ปัญหาคความขัดแย้ง และให้ซักถามแสดงความคิดเห็น ซึ่งองค์กรบริการส่วนตำบลปากแพรงสามารถชี้แจงได้ เป็นการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ในทางหนึ่ง

2. วิถีชีวิตความเป็นชนบทขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากแพรงเป็นชาวไร่อ้อย ชาวสวนผัก อยู่ใกล้เขตชุมชนเมืองการคมนาคมสะดวกสบาย สาธารณูปโภคครบครัน ส่งผลให้เวลาองค์กรบริการส่วนตำบลปากแพรงขอความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ก็จะได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดี ทั้งนี้ที่ผ่านมาทางคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่พนักงานองค์กรบริการส่วนตำบลปากแพรงมีการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สามารถแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนได้จริง

3. องค์กรบริหารส่วนตำบลปากแพรงให้ความสำคัญกับประชาชน (People Focus) ในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก เป็นนโยบายของผู้บริการที่ถือว่าประชาชนคือบุคคลสำคัญ นอกจากนี้ทางองค์กรบริหารส่วนตำบลปากแพรงยังเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง โดยทางองค์กรบริหารส่วนตำบลปากแพรงมีหน้าที่เพียงเป็นคนกลางในการประสานงานที่ทางประชาชนขอความช่วยเหลือมาเท่านั้น สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นมาเพื่อเป็นกลไกและเครื่องมือในการสร้างหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีโดยยึดถือความต้องการของประชาชนเป็นหลัก

4. จากการศึกษาด้านความรับผิดชอบขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากแพรง สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลปากแพรงมีการเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับข้อมูลจากประชาชนหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งจากข้อมูลที่ได้มาโดยมีผู้บอกกล่าวและข้อมูลที่ได้มาโดยการเข้าไปสัมผัสกับประชาชนเพื่อสอบถามถึงปัญหาในชุมชนนั้น ๆ เนื่องจากเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความรับผิดชอบและมีระบบในการทำงานที่ดี

5. จากการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากแพรงคือ การประชุมประจำเดือนและการประชุมตามวาระปีละ 2 ครั้งนั้น มีการเปิดโอกาสให้ประชาคมหมู่บ้าน และประชาชนทั่วไปเข้าร่วมประชุม และมีการจัดการประชุมแบบมาเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ได้ความคิดเห็นที่หลากหลายมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วม

ดำเนินการ นอกจากจะทำให้ประชาชนมีความพึงพอใจแล้ว ยังป้องกันความเข้าใจผิดระหว่างผู้ปฏิบัติกับประชาชนอีกด้วย

6. เมื่อพิจารณาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก มีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในองค์กร ทั้งการอบรม คุ้งงานนอกสถานที่ จากนั้นได้นำแนวคิดทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรมาปรับให้เข้ากับการทำงานขององค์กร ภายในองค์กรมีการสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารสองทางเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิด สร้างความเข้าใจในองค์กร อันจะนำไปสู่ความผูกพันและความภักดีต่อองค์กร

จากผลการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาใช้ในการทำงานนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของประชาชน ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้อำนาจที่มีอยู่อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดประโยชน์ของการกระจายอำนาจ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเป็นองค์กรของชุมชนที่ส่งเสริมและสร้างบรรยากาศของการระบวงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในการคิดตัดสินใจ และดำเนินการโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชน หากประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถทำได้ ความพร้อมและในการใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาใช้ จะเป็นไปได้และมีความชัดเจนมากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความพร้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ในการนำระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีมาใช้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการทั้ง 10 ด้าน ดังนี้

1. ด้านนิติธรรม (Rule of Law) องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายต่างๆ ให้ประชาชนทราบและเข้าใจว่ากฎหมายเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอข้อบังคับตำบลได้ โดยวิธีอย่างไร พร้อมสนับสนุนและกระตุ้นให้ประชาชนได้เสนอข้อบังคับตำบลที่มาจากประชาชนเอง ทั้งนี้อาจจะสนับสนุนให้ประชาชนไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีการเสนอข้อบังคับโดยประชาชนในชุมชน เพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการดำเนินการในลักษณะเดียวกัน

2. ด้านคุณธรรม (Integrity) องค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ควรจัดอบรมหรือจัดให้มีการ อบรมหรือจัดให้มีการศึกษาดูงานเรื่องหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ให้แก่คณะกรรมการบริหาร สมาชิกสภา เจ้าหน้าที่ตลอดจนพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปาก

แฟรง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ในการศึกษาดูงานนอกสถานที่ขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากแฟรง ควรเป็นแบบลักษณะการดูงานแบบการเทียบเคียง (Bench marking) กับองค์กรอื่นที่ได้ไปดูงานมาเพื่อความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กร

3. ด้านความโปร่งใส (Transparency) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากแฟรงควรมีช่องทางที่หลากหลาย และควรมีมีการประเมินผลการรับรู้ข้อมูลข่าวสารขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากแฟรงโดยประชาชนด้วย ว่าประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินงานสื่อสารข้อมูลในด้านใดได้ประโยชน์มากที่สุดเพื่อจะได้นำไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น การเปิดโอกาสให้หน่วยงานและบุคคลภายนอกเข้ามาศึกษาดูงาน เป็นเรื่องที่ดี เป็นการตรวจสอบกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากแฟรง

4. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) องค์กรบริหารส่วนตำบลปากแฟรงเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการการทำการกิจกรรมชุมชนอยู่แล้ว ทั้งนี้ควรจะขยายพื้นที่การมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

5. ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) องค์กรบริหารส่วนตำบลปากแฟรงมีลักษณะเด่นในด้านความรับผิดชอบ จึงควรปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น และควรมีการประเมินผลความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลปากแฟรงโดยประชาชน และจะทำอย่างต่อเนื่อง และใช้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและมีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อให้เห็นภาพในระดับกว้าง สามารถนำมาพัฒนาการทำงานได้ดียิ่งขึ้น

6. ความคุ้มค่า (Rule of Value) องค์กรบริหารส่วนตำบลปากแฟรงมีการลักษณะค่อนข้างดีในด้านความคุ้มค่า จากการที่สามารถใช้เงินในการทำโครงการต่าง ๆตาม แผนพัฒนาฯ ได้ต่ำกว่าราคากลาง และมีงบประมาณเพียงพอจนสามารถให้ความช่วยเหลือในการทำโครงการและกิจกรรมแก่องค์กรบริหารส่วนตำบลใกล้เคียงได้ด้วย อย่างไรก็ตามองค์กรบริหารส่วนตำบลควรศึกษาการจัดระบบข้อมูลเพื่อให้เห็นความคุ้มค่าที่ชัดเจนยิ่งขึ้น สนับสนุนให้พนักงานเข้ารับการฝึกอบรมเทคนิคกระบวนการทำงาน เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาพัฒนากระบวนการทำงานเพื่อก่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

7. ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ควรมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการความรู้ การจัดทำฐานข้อมูลที่มีระบบรับรู้ข่าวสารภายนอกและภายใน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการทำงาน มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนและพัฒนการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างกิจกรรมเสริมสร้างความสามารถของเจ้าหน้าที่ในด้านการปรับปรุงเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

8. ด้านการบริหารจัดการ (Management) ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลงานที่ชัดเจน มีการแจ้งเกณฑ์การชี้วัดแก่ผู้มีส่วนได้เสีย และมีการนำผลประเมินไปปรับปรุงการทำงาน ควรมีการพูดคุยเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงการทำงานโดยรวมให้ดียิ่งขึ้น

9. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human resource management) นอกจากการพัฒนาบุคลากร การสื่อสารแบบสองทางภายในองค์กรแล้ว สิ่งที่ต้องมีในองค์กรคือความชัดเจนในการคัดเลือกและจัดจ้างอย่างเป็นธรรม มีการตรวจสอบให้บุคลากรดำเนินตามเป้าหมายที่วางไว้ หากมีบุคลากรลาออกจากงาน ควรมีการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลมาปรับปรุงองค์กรต่อไป

10. ด้านการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information communication technology) ควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการพัฒนาทักษะของบุคลากร การจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ การเพิ่มช่องทางการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์ หรือสายด่วนให้ประชาชนหรือผู้รับบริการโทรศัพท์ติดต่อได้

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาหลักการสร้างหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้ทราบถึงแนวทางและรูปแบบของหลักการสร้างหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ควรศึกษาปัจจัยเงื่อนไขที่ทำให้เกิดหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้ส่งเสริมได้ถูกทางมากขึ้น

3. ควรศึกษาถึงอุปสรรคปัญหาที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถปฏิบัติตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เพื่อจัดหรือหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว